

Vedran Ristić iz III. gimnazije Osijek održao je radionicu o osječkoj spomeničkoj baštini. Njezin je cilj bio osvijestiti u učenicima slojevitost poruka koje šalju spomenici kao dio urbanoga pejzaža bilo kojega grada. Nakon nekoliko izloženih primjera osječkih spomenika koji su tijekom povijesti mijenjali svoju funkciju, uslijedio je radni zadatak osmišljanja vlastitoga spomenika. Zaključeno je da je radionica dobar način upoznavanja učenika s mjesnom kulturnom baštinom i koristan alat za vježbanje analize spomenika kao povijesnih izvora.

Posljednje predavanje „*Damnatio memoriae* – primjer grada Pule“ održali su Igor Jovanović i Igor Šaponja, u kojem su na primjeru Pule pokazali kako zatiranje sjećanja kroz uništavanje spomeničke i kulturne baštine nije karakteristično isključivo za suvremenu povijest već svoje postojanje nalazi i u ranijim razdobljima, pa tako i tijekom rimske vlasti.

Naposlijetku su u vrednovanju održanoga seminara svi sudionici pokazali zadovoljstvo odabranim temama i njegovom kvalitetom te je zaključeno kako seminari takvoga tipa trebaju biti češće održavani s ciljem poboljšanja kvalitete nastavnika i nastave povijesti.

Nikša Minić

Aktivnost Istarskoga povijesnog društva – *Società storica istriana* u 2016. godini

Pregled projekata i aktivnosti kojima su se članovi Društva posvećivali tijekom 2016. zrcali najvažniju činjenicu: udruga je nastavila uspješnu djelatnost na razini prethodnih godina. Tome nije naškodila činjenica kako šesti svezak godišnjaka *Histria* nije objavljen do konca prosinca – tijekom kalendarske godine dogotovljene su sve pripreme te je tiskanje isključivo iz tehničkih razloga odgođeno za siječanj. Da je časopis pet godina od pokretanja sve prepoznatljiviji po kvaliteti, svjedoči podatak kako se od šestoga broja dosadašnjim suizdavačima, Povijesnom i pomorskom muzeju Istre i Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, pridružila i treća, jednako respektabilna institucija, Arheološki muzej Istre. Osim dobrodošlom financijskom potporom redovitim objavljivanju, AMI će od šestoga sveska imati izravan utjecaj na kvalitetu izdanja imenovanjem jednoga člana Uredništva.

Točno pet godina nakon uspješne organizacije prvoga međunarodnoga znanstvenog skupa, posvećenoga 150. obljetnici Istarskoga pokrajinskog sabora, Društvo je organiziralo drugi, naslovljen *U sjeni Velikoga rata: odraz ratnih zbivanja na život istarskoga civilnog stanovništva*. Održan u Puli od 13. do 15. listopada 2016., skup je okupio tridesetak sudionika iz Hrvatske, Slovenije, Italije i Austrije, iznjedrio više zapaženih izlaganja i urodio plodnim raspravama od neupitne koristi za poznavanje raznolikih sastavnica ratne svakodnevice istarskoga stanovništva. Kako rezultati ne bi bili jednokratni i ograničeni na okupljene znanstvenike, u planu je izdavanje zbornika radova.

Vidljivost Društva i dalje ponajviše počiva na održavanju mrežnih stranica i njihovom kontinuiranom popunjavanju novim sadržajem (www.ipd-ssi.hr). Tijekom godine nastavljena je provedba dvaju većih projekata. Višegodišnje Istarske sudbine rezultirale su monografijom *Bili smo samo brojevi: Istrani u koncentracijskim logorima u Drugome svjetskom ratu* Igora Jovanovića i Igora Šaponje (Pula 2016.), a međunarodni projekt Palež u sjećanjima dovršen je uspješnom realizacijom predviđenih ciljeva. Istarsko povijesno društvo u potonjem je projektu ponajviše pridonijelo pripremanjima te oblikovanjem putujuće fotografske izložbe, postavljene tijekom druge polovice godine u Mačkoljama / Caresani kraj Trsta, Šmarjama kod Kopra, Lipi i Žminju. I nakon isteka projekta, intrigantna će izložba ostati dostupna zainteresiranoj javnosti kao e-katalog čiji je dovršetak predviđen za 2017. godinu.

Koncem 2016. Društvo je, suradnjom s Istarskom kulturnom agencijom, involvirano u još jedan projekt od nesumnjivoga značaja za poznavanje zavičajne prošlosti, ali i sadašnjosti: održavanje i dopunjavanje regionalne internetske enciklopedije *Istrapedia* (www.istrapedia.hr), čije je uređivanje povjerenjeno dugogodišnjem novinaru *Glasa Istre*, Goranu Prodanu, ali i tročlanom timu stručnih redaktora. Do konca godine uspostavljen je model koji će tijekom idućih mjeseci unijeti potrebnu živost obećavajućem projektu koji je u posljednje vrijeme pokazivao određene znakove posustajanja i zamora.

Tijekom 2016. održano je više predavanja, predstavljanja monografija i tribina koje su privukle pozornost javnosti. Početkom godine Marko Ivan Pekica održao je u pulskom Domu antifašista predavanje „Spaljena istarska sela: tragedija u Šajinima 1944.“. Nedugo nakon toga, u pulskoj Gradskoj knjižnici i čitaonici pred brojnom je publikom predstavljena monografija Milana Radoševića *Smrt na krilima siromaštva. Tuberkuloza i malarija*

u *Istarskoj provinciji 1918. – 1940.* (Zagreb 2015.), a tijekom proljeća isti je prostor ugostio predavanje Igora Jovanovića i Igora Šaponje „Bjegovi preko Željezne zavjese: istarski primjeri“. Predstavljanjima knjiga Samante Paronić *Logori smrti. Potresna stvarnost barbanskih i proštinskih „evakuiraca“ (1914. – 1918.)* (Pula 2015.) i Sandija Blagonića *Istrijani protiv Istrana: diskurzivna konstrukcija identiteta i simboličkog natjecanja* (Zagreb 2016.) zaokružen je program predstavljanja izdanja s povijesnom tematikom. U drugoj je polovici godine započeta suradnja s pulskim mjesnim odborima u vidu organizacije povijesnih predavanja, a prvo u nizu, „Svetište Majke Božje od Milosti u Šijani – vjersko, kulturno i društveno značenje“, održao je Stipan Trogrlić u prostoru Osnovne škole Šijana. K tome, početkom ljeta Društvo je bilo suorganizatorom (u suradnji s Danima antike – Pula Superiorvm) tribine na pulskom Forumu „Kako su ONE stvarale rimsku Pulu? O emancipaciji (istarskih) žena u prošlosti i sadašnjosti“, na kojoj su gostovali Milana Vuković Runjić, Robert Matijašić, Marija Mogorović Crljenko i Sandi Blagonić.

Zaključno, moguće je sažeti kako Istarsko povijesno društvo nastavlja razvijati projekte započete u prethodnom razdoblju oslanjajući se na vlastito članstvo, čiji je broj do konca godine porastao na respektabilnih osamdesetak. K tome, za 2017. najavljene su i neke nove aktivnosti koje će dodatno pridonijeti prepoznatljivosti udruge.

Mihovil Dabo